

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Spre noi valori administrative europene *Inaugurarea noului an de studii 2015-2016*

Începutul noului an de studii de masterat este un eveniment deosebit în viața Academiei de Administrare Publică, constituie o tradiție semnificativă pentru această instituție de elită a sistemului de învățământ superior din țară. Aceeași atmosferă de sărbătoare a dominat și festivitatea de inaugurare, pe 15 septembrie 2015, a anului de studii 2015 – 2016, care consemnează noi perspective de avansare a științei administrației autohtone la nivel european.

În deschiderea ședinței festive, prim-prorectorul Academiei de Administrare Publică, dl Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, a salutat pe cei prezenți, menționând că în această zi „am venit plini de energie, cu noi idei, cu sarcini majore, care sunt puse în fața Academiei. Spre aceasta ne direcționează și prevederile noului Cod al Educației, dar și statutul instituției noastre”.

Asistența a onorat simbolurile țării noastre – Drapelul de Stat și Imnul Republicii Moldova.

Dl Andrei Groza a subliniat în continuare rezultatele deosebite obținute de Academia, care sunt merite ale corpului profesoral-didactic de un înalt profesionalism, dar și al absolvenților instituției, fiind promovată, astfel, imaginea sa ca Centru Național de pregătire și perfecționare a cadrelor de înaltă calificare pentru serviciul public al țării. Academia este cea mai solicitată

instituție de învățământ superior, fapt demonstrat și de concursul de admitere din anul curent – 1,6 candidați pentru un loc de studii de masterat. Candidații au demonstrat cunoștințe trainice, fiind admiși la studii cei mai buni, care vor asigura și calitățile deosebite ale viitorilor funcționari publici. Prim-prorectorul s-a referit și la perfecționarea procesului de studii în conformitate cu noul Cod al Educației, la crearea noilor structuri ale Academiei – Carta Universitară, Consiliul dezvoltării strategice a instituției, la modificările în regulamentele subdiviziunilor Academiei, urându-le celor 250 de noi masteranzi mult succes în studierea științei administrației.

Ministrul de interne al Republicii Moldova, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, care a activat în cadrul Academiei timp de 15 ani, de la șef de catedră până la rec-

torul instituției, a accentuat, adresându-se noilor masteranzi, că „ați venit la una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din țară, bine dotată cu tehnologii performante, cu un corp profesional-didactic deosebit care vă vor ajuta să însușiți la nivel înalt, european, teoria și practica științei administrației”.

Dl O. Balan s-a referit și la personalitățile notorii ale vieții publice și politice a țării, dintre care 20 dintre cei 101 deputați ai Parlamentului Republicii Moldova sunt absolvenți ai Academiei, de asemenea, ei se regăsesc în rândurile miniștrilor, viceministrilor, fără a mai vorbi de organele APC și APL, de la care pot lua exemplu și a se pregăti pe viitor pentru o asemenea carieră profesională.

Prezent la solemnitate, dl Sergiu PALIHOVICI, Secretar general al Guvernului Republicii Moldova, doctor în științe politice, a subliniat importanța studiilor de masterat la Academia de Administrare Publică, deoarece o problemă acută de actualitate este lipsa cadrelor înalt profesioniste în sistemul public al țării și sarcina Academiei este de

(Continuare în pag. 3)

SUMAR

Noul an de studii.....	1,3
Oficial.....	2
Cooperare internațională.....	4,5
Descentralizare financiară.....	6
Administrația publică locală.....	7
Administrarea orașelor.....	8
Bunele practici de guvernare.....	9
În lumea științei și tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse. Valul lui Traian.....	12

Declarația Președintelui Republicii Moldova, Nicolae TIMOFTI, în legătură cu evenimentele publice recente

Dintotdeauna am fost un adept al democrației, stabilității și ordinii în Republica Moldova. Cred cu tărie în aceste valori și am promovat cu insistență proiectul de integrare europeană prin care ele vor fi înrădăcinate în conștiința și în societatea noastră. Succesele pe care le-am raportat în ultimii ani, pe plan intern și internațional, au fost posibile datorită prezenței acestor factori esențiali.

Astăzi, urmăresc cu atenție desfășurarea evenimentelor în țara noastră și în regiune și constat anumite pericole care amenință calea noastră firească de dezvoltare. Traversăm, aș putea spune, o perioadă de cumpănă.

Situația economică și socială dificilă, dar, în primul rând, situația dramatică din sectorul financiar bancar, precum și prestația dezamăgitoare în acest caz a instituțiilor relevante ale

statului, au generat în societate nemulțumiri firești și chiar atitudini de revoltă.

(...) Ca și oricare cetățean, îmi doresc să impunem în țara noastră o atitudine respectuoasă față de lege, cu alte cuvinte să facem ordine în țară. Mai mult, pledez pentru implicarea în acest proces, alături de instituțiile statului, a tuturor forțelor civile și a cetățenilor cărora nu le este indiferentă soarta noastră.

Manifestația de pe 6 septembrie, din Piața Marii Adunări Naționale din capitală, este un exercițiu democratic în acest sens. Libertatea de expresie, un drept fundamental într-

o democrație, este unul din câștigurile pe care le-am obținut în anii de Independență.

Între altele fie spus, este important ca ideile unei platforme sociale să nu fie folosite și deturnate în alte scopuri decât cele declarate, ceea ce ar fi regretabil și nu ne-ar ajuta în calea noastră spre o comunitate dreaptă și echitabilă.

(...) Trebuie să înțelegem că de un eventual haos în Republica Moldova vor profita neîntârziat acele forțe interne și externe care au acționat permanent în toată istoria recentă pentru destabilizarea țării noastre și pentru transformarea ei într-o gubernie. Instabilitatea pe care și-o doresc aceste forțe, ostile Republicii Moldova, ar îngreuna dezvoltarea țării noastre pe un termen nedefinit. Pericolul este astăzi mai mare ca oricând ca țara noastră să fie deviată de la cursul său firesc

de dezvoltare, spre integrarea în Uniunea Europeană.

Sunt conștient de faptul că pozițiile mele proeuropene, pro-NATO și cu privire la staționarea ilegală pe teritoriul nostru a bazei militare rusești, m-au transformat într-o țintă pentru forțele revanșarde neosovietice, antioccidentale și antinaționale.

Acesta este o primă luare de poziție a mea după evenimentele recente. Instituția prezidențială a ascultat și analizează revendicările rezonabile ce au fost făcute, urmând ca, ulterior, să fie întreprinse măsurile care se impun.

Voi prezenta în viitorul apropiat în Parlament, în conformitate cu prevederile constituționale, un mesaj în care voi face referire la principalele probleme ale națiunii, urmând să formulez obiectivele care, în opinia mea, trebuie stabilite pentru depășirea situației complicate în care ne aflăm.

Ședință comună a conducerii Parlamentului și Guvernului

Prioritățile legislative ale sesiunii de toamnă au fost discutate în cadrul unei ședințe comune a conducerii Parlamentului și Guvernului. La ședința prezidată de Președintele Parlamentului, Andrian Candu, și Primul-Ministru, Valeriu Streleț, au participat conducerea Parlamentului și Guvernului, precum și președinții comisiilor permanente.

Discuțiile s-au referit la sincronizarea acțiunilor la nivel parlamentar și guvernamental pentru îndeplinirea programului legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și UE.

Prioritățile legislative anunțate de către Președintele Parlamentului pentru sesiunea

de toamnă a Legislativului vizează reforme radicale și durabile pentru îmbunătățirea nivelului de trai al cetățenilor, fiind vorba de reforma justiției și lupta împotriva corupției, reforma sistemului financiar-bancar și dezvoltarea mediului de afaceri, adoptarea pachetului agricol și a modificărilor legislative în domeniul audiovizualului. Andrian Candu a menționat că o serie de proiecte urmează a fi examinate în regim prioritar de Parlament până pe data de 19 octombrie 2015, când la Chișinău va avea loc ședința Consiliului de Asociere Republica Moldova – UE, atunci când vor fi eva-

luate progresele înregistrate de țara noastră în punerea în aplicare a Acordului.

„Trebuie să accelerăm procedurile interne astfel încât proiectele prioritare să se regăsească pe agenda ședințelor plenare. Parlamentul și Guvernul vor coordona și sincroniza activitățile ce țin de agenda de acte normative legate de implementarea Acordului de Asociere”, a subliniat Candu.

Primul-Ministru a prezentat

o listă ce conține 33 de acte legislative pentru a fi examinate și adoptate de Parlament în mod prioritar în sesiunea de toamnă 2015.

Totodată, Valeriu Streleț a precizat că Guvernul va mai expedia în atenția Parlamentului o serie de proiecte inițiate în baza Programului de activitate al Guvernului.

„Viteza procesului legislativ va fi în permanentă creștere. Numărul de proiecte ce vin și urmează să vină de la Guvern va fi într-un flux continuu deoarece avem toate reperele stabilite”, a declarat Primul-Ministru.

Agenda ședinței a mai inclus subiecte ce se referă la consolidarea comunicării dintre Parlament și Guvern în vederea eficientizării procesului legislativ.

Spre noi valori administrative europene

Inaugurarea noului an de studii 2015-2016

(Sfârșit. Încep. în pag. 1)

a soluționa treptat această problemă, un pas înainte fiind și noul contingent de masteranzi ai Academiei. În această ordine de idei, dumnului a menționat că urmează să fie adoptate un șir de măsuri concrete pentru a crea condiții favorabile de activitate în cadrul sistemului public, or viitorul și prosperitatea țării depind în mare măsură de buna guvernare, la nivel central și local.

Consilierul prezidențial, Mihail ȘLEAHTIȚCHI, doctor, conferențiar universitar, s-a referit în luarea sa de cuvânt la clasa politică autentică, care se configurează în viitorul apropiat. Și motivul pentru astfel de aprecieri sunt studiile de masterat și de doctorat de la Academia de Administrare Publică, unde sunt pregătiți cei mai buni specialiști, care se vor încadra treptat în clasa politică autentică a țării.

Dna Tatiana TOFAN, șef Catedră economie și management public, doctor, conferențiar universitar, care a fost secretar responsabil

al Comisiei de admitere, a menționat nivelul înalt de cunoștințe al candidaților, fiind apreciați, pe bună dreptate, cu note bune și foarte bune și le-a urat noilor masteranzi să continue această perseverență a lor de a acumula noi cunoștințe, de a se dezvolta din plin în plan profesional, ceea ce va reda pe viitor plusvaloare actului de guvernare al țării noastre.

Renata ATAMUSOV, absolventă a Academiei de Administrare Publică, tot aici, în prezent, doctorandă, i-a felicitat pe masteranzi cu această alegere corectă de a face masteratul la această instituție, menționând că

acești doi ani vor fi pentru ei deosebiți ce le vor deschide calea spre o carieră de succes.

Cu unele viziuni asupra celor realizate, dar și cu sugestii de viitor s-a adresat noilor masteranzi Olga POPOVICI, masterandă la anul II, specializarea Relații Internaționale, care i-a încurajat să însușească temeinic științele administrației, la Academie fiind create toate condițiile, inclusiv stagiile peste hotare, aducând sincere mulțumiri profesorilor Academiei pentru aportul lor deosebit în formarea specialiștilor de înaltă calificare.

Din partea noilor masteranzi a vorbit Nicoleta CUPCEA, specializarea Drept constituțional și drept administrativ, care a menționat că, după ce a făcut studii superioare de licență la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, a hotărât să-și continue studiile superioare de masterat anume la Academia de Administrare Publică, unde va studia concepția modernă a serviciului public, și este mândră că a devenit masterandă la această instituție de mare prestigiu, care îi va deschide ușile unei adevărate cariere profesionale.

În finalul ședinței festive, cei prezenți au onorat Imnul Academiei.

Prorectorul Academiei, dl Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar, a familiarizat noii masteranzi cu istoria, structura și procesul de studii ale Academiei, după care au urmat ședințele pe specializări la catedre, fiind dat startul noului an de studii, ce va însemna noi valori, europene, ale științei administrației.

Cor. „F. P.”

Dezvoltarea profesională a funcționarilor publici debutanți

Academia de Administrare Publică, în baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1000 din 10.12.2014 „Cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică”, a reluat procesul de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică.

După cum ne-a informat dna Aurelia Țepordei, director al Departamentului dezvoltare profesională, în conformitate cu Planul de realizare a cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din administrația

publică, în semestrul II al anului 2015, în perioada 07-11 septembrie, a fost desfășurat cursul „Integrarea profesională în funcția publică”.

Menționăm că, acest curs este primul dintre cele șase planificate: 4 cursuri sunt destinate pentru funcționarii publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale și două cursuri – pentru cei din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea.

În cadrul acestor cursuri cu durata de 10 zile, participanții sunt familiarizați cu:

- prevederile cadrului normativ ce reglementează activitatea funcționarului public;
 - teoria și practica organizării și funcționării administrației publice;
 - reglementarea activității funcționarului public;
 - prestarea serviciilor publice;
 - procesarea informației; elaborarea notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc.;
 - soluționarea petițiilor;
 - implementarea principiilor și normelor de conduită;
 - guvernarea electronică.
- Programa tematică a cur-

sului cuprinde atât subiecte, prevăzute prin Hotărârea de Guvern menționată, cât și cele cărora li se acordă o atenție deosebită în programele și strategiile naționale de dezvoltare. La realizarea cursurilor date sunt antrenate cadrele didactice ale Academiei, precum și funcționari cu experiență relevantă din cadrul autorităților publice.

În semestrul II, în cadrul Academiei, își vor perfecționa calificarea prin cursuri la comanda de stat circa 380 de funcționari din administrația publică centrală și locală.

Cor. „F. P.”

Pe 3 septembrie 2015, conducerea Academiei de Administrare Publică – Andrei GROZA, prim-prorector, doctor, conferențiar universitar, Aurel SÎMBOTEANU, prorector, doctor, conferențiar universitar – a avut o întrevedere cu dl Philipp JOHANNSEN, reprezentant de țară, managerul de proiect în cadrul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), precum și cu dl Thomas WEITHONER, șef-adjunct al misiunii, Ambasada Germaniei în Republica Moldova. La întâlnire au participat d-nele Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională, Silvia DULSCHI, șef Direcție știință și cooperare internațională, doctor, conferențiar universitar, Violeta BULAT, consultant GIZ, Thomas SCHMITZ, expert CIM.

În cadrul întrevederii au fost examinate realizările și perspectivele cooperării între instituțiile respective.

Astfel, cu începere din anul 2012, Academia de Administrare Publică, în parteneriat cu

Perspective de colaborare AAP - GIZ

GIZ, a realizat o serie de activități direcționate spre consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale de nivelurile I și II prin elaborarea și implementarea programelor de instruire în domeniul dezvoltării regionale, planificării strategice, elaborării proiectelor, dezvoltării leadership-ului. În perioada de referință, au fost realizate 29 de cursuri de dezvoltare profesională pentru 604 de funcționari din cadrul autorităților administrației publice locale și

aleși locali.

Totodată, conducerea Academiei a apreciat suportul partenerilor noștri de dezvoltare în consolidarea capacităților Academiei prin mai multe activități:

- organizarea training-urilor pentru personalul și corpul didactic al Academiei (în domeniul comunicării și motivării, leadership-ului etc.);

- organizarea vizitelor de studiu atât pentru participanții cursurilor de dezvoltare profesională (în țară) cât și pentru

colaboratorii AAP peste hotarele țării (România, Germania – Berlin, Bautzen, Munchen etc.);

- organizarea cursurilor de studiere a limbii engleze pentru 19 profesori;

- dotarea Academiei cu echipament performant.

O atenție deosebită în cadrul întrevederii a fost acordată perspectivelor de colaborare între instituțiile noastre, care prevăd:

- inițierea unui curs nou „Marketing local și regional pentru o dezvoltare regională durabilă”,

- ajustarea cursului existent de „Achiziții publice” cu completarea modului „Gestionare a conflictului de interese în procesul de achiziții publice”;

- ajustarea cursului existent „Managementul proprietății publice” cu studii de caz și exemple de proiecte finanțate din cadrul Fondului Național de Dezvoltare Regională.

Luminița BOICIUC

Conferință internațională: locuințe durabile și dezvoltare urbană

Timp de două zile, pe 8 și 9 septembrie 2015, la Academia de Administrare Publică și-a desfășurat lucrările Conferința internațională cu genericul „Consolidarea capacităților naționale pentru locuințe durabile și dezvoltare urbană”, organizată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE) și Programul Națiunilor Unite pentru Așezări Urbane (HABITAT). Conferința este parte componentă a proiectului „Consolidarea capacităților naționale în țările selectate cu economiile de tranziție”, lansat de Comisia Economică pentru Europa a ONU în comun cu Programul de Așezări Umane al ONU la solicitarea mai mul-

tor țări. Astfel, proiectul a fost lansat pentru 4 țări: Armenia, Serbia, Tadjikistan și Republica Moldova. În cadrul acestui proiect, pe parcursul anilor 2014 – 2016, în fiecare țară urmează să fie organizate câteva seminare/conferințe.

Actuala conferință de la Chișinău a fost coordonată între parteneri și vizează mai multe teme de discuție privind sectorul locuințelor.

Dl Vasile BÎTCA, ministrul dezvoltării regionale și construcțiilor al republicii, a menționat în debutul conferinței că la acest forum va fi prezentat Studiul efectuat de către experții UNECE pentru domeniul locuințelor și managementul terenurilor în Republica Moldova. Moldova beneficiază pentru a doua oară de efectuarea unui

asemenea studiu pentru domeniul locuințelor și pentru prima dată – pentru managementul terenurilor. Primul studiu a fost efectuat în 2002,

recomandările expuse în studiul anterior fiind, în mare parte, aplicate. Ministrul a subliniat, de asemenea, actualitatea de mare importanță socială a consolidării capacităților naționale pentru locuințe durabile și manage-

mentul terenurilor, demonstrând prin cifre persistența problemelor sub diferite aspecte ale acestui domeniu și necesitatea modernizării sale. „Circa 80% din blocurile locative multietajate din Republica Moldova au fost construite până în anul 1993. Prin urmare avem un fond

de locuințe învechit, căruia îi revine o parte semnificativă din consumul de energie (peste 38% din consumul total de energie). Majoritatea blocurilor locative existente

(Continuare în pag. 5)

Conferință internațională: locuințe durabile și dezvoltare urbană

(Sfârșit. Încep. în pag. 4)

nu corespund noilor standarde și norme de eficiență energetică. Experții au efectuat o analiză amplă a situației în sectorul locuințelor și au elaborat recomandări. În baza acestor recomandări vom iniția elaborarea unui Plan de acțiuni pentru îmbunătățirea situației în domeniu", a spus ministrul dezvoltării regionale și construcțiilor.

Despre aportul organismelor internaționale și aplicarea experienței țărilor dezvoltate în procesul de consolidare a capacităților și a managementului locuințelor și terenurilor în Republica Moldova au vorbit Dafina GERCHEVA, coordonator rezident al ONU și reprezentant permanent PNUD pentru Republica Moldova, și Marco KEINER, director executiv al Direcției forestiere, terenuri și locuințe UNECE. Domniile lor au exprimat sincere mulțumiri conducerii Academiei de Administrare Publică pentru amabilitatea de a

modernizarea spațiului local și gestionarea terenurilor.

Referindu-se la colaborarea cu Republica Moldova, dna Dafina Gercheva, a afirmat că ONU și PNUD vor susține Guvernul R. Moldova în dezvoltarea și punerea în aplicare a unui Plan de acțiuni care va spori dezvoltarea durabilă a locuințelor și va îndeplini prioritățile și aspirațiile naționale în acest sens.

„Suntem gata să ajutăm țara dumneavoastră ca să-și dezvolte capacitățile și să-și consolideze instituțiile naționale în acest sens. Studiul prezentat de experți include recomandări care vor ajuta la identificarea zonelor ce necesită acțiuni prioritare de intervenție, precum și va ghida dezvoltarea și punerea în aplicare a Planului Național de Acțiuni. Țin să menționez că lucrările Conferinței de astăzi, sunt desfășurate în cadrul unui proiect care are drept scop susținerea dezvoltării locuințelor durabile în patru țări cu economia în tranziție”.

Totodată, Marco Keiner a precizat importanța informațiilor prezentate în cadrul Conferinței în vederea reducerii riscurilor dezastrelor naturale. De asemenea, oficialul a invitat instituțiile

responsabile de domeniu din Republica Moldova să participe în noiembrie 2016, la Conferința ONU cu privire la locuințe și dezvoltare urbană durabilă, HABITAT III, care va avea loc în Ecuador.

DI Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, a accentuat, la rândul său, că tema conferinței este una foarte importantă, de mare interes social, argumentând necesitatea perfecționării legislației în domeniu, în acest sens fiind binevenite recomandările participanților la conferință pentru cei care elaborează legile și actele normative de domeniu.

În cadrul prezentării rezultatelor Studiului privind managementul locuințelor și al terenurilor din Republica Moldova au vorbit Gulnara ROLL, șefa Unității pentru locuințe și managementul terenurilor a CEE ONU, Pietro ELISEI, Societatea internațională pentru planificarea orașelor și regiunilor, Luisa I.M. JANSEN, Direcția climat energie și proprietate funciară din cadrul Organizației pentru produse alimentare și agricultură a

ONU (FAO), care s-au referit la evoluția sistemului în țările europene, experiența lor și cum poate fi aplicată în Republica Moldova, reieșind din specificul național al țării.

În continuarea conferinței au avut loc mai multe sesiuni, având ca teme „Dezvoltarea durabilă a așezărilor umane și locuințelor”, „Consolidarea capacităților și dezvoltarea

instituțională”, „Angajamentul civic și dezvoltarea așezărilor umane”, „Relieful habitatului”, „Locuințele durabile ca un element-cheie al dezvoltării urbane și economice”, „Accesibilitatea și întreținerea locuințelor” și „Așezările umane și construcțiile neautorizate”, la care au făcut prezentări reprezentanți ai Cancelariei de Stat, ai ministerelor dezvoltării regionale și construcțiilor, mediului, culturii, Agenției relații funciare și cadastru și Agenției pentru eficiență energetică, ai altor instituții și organizații din țară și de peste hotare. Au fost abordate asemenea probleme, precum conlucrarea dintre APL și APC, managementul și eficiența energetică a locuințelor, evoluția și dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale, o serie de alte probleme ce țin de consolidarea capacităților pentru dezvoltarea durabilă a spațiului locativ și gestionarea terenurilor.

Conferința a sistematizat recomandările participanților, care vor fi puse la baza elaborării Planului Național de Acțiuni al Republicii Moldova în acest domeniu.

Vitalie NICA

găzdui această prestigioasă conferință internațională, **sediul pentru desfășurarea conferinței fiind ales nu întâmplător, or funcționarii publici pregătiți și instruiți de această instituție de elită sunt principalii actori în realizarea sarcinilor privind**

Potrivit studiului realizat de experții străini, în prezent orașele țării sunt dotate cu apeduct și canalizare, sistem de termoficare și de alimentare cu apă caldă în proporție de 85 la sută, iar mediul rural este asigurat cu astfel de utilități doar circa 20%.

Legea cu privire la finanțe publice locale: o reușită sau o problemă?

În noiembrie 2013, Parlamentul Republicii Moldova a votat modificări la Legea cu privire la finanțele publice locale. Modificări care au intrat în vigoare pentru patru unități administrativ-teritoriale, începând cu 1 ianuarie 2014, iar pentru restul teritoriului - de la 1 ianuarie 2015. Au fost operate modificări care duc spre o continuitate a procesului de descentralizare și autonomie financiară, atât de mult așteptate de autoritățile locale. Ca și oricare schimbare, modificările operate, au părți pozitive și mai puțin pozitive.

Odată cu implementarea, de la 1 ianuarie 2015, pe teritoriul întregii republici a Legii finanțelor publice, din partea autorităților publice locale au parvenit mai multe opinii referitor la noul sistem al finanțelor publice locale, apreciat ca o oportunitate pentru asigurarea unei adevărate autonomii locale, dar fiind evidențiate și anumite probleme cu impediment în realizarea noii legi financiare.

Vă propunem în continuare opinia dnei Veronica HERȚA, șef Direcție generală finanțe, primăria municipiului Chișinău.

Adoptarea noii legi a finanțelor publice locale a constituit un pas important în realizarea reformei sistemului de finanțe publice locale. Totuși impactul acestei legi a fost redus inițial de modul în care aceasta a început a fi implementată în practică.

Alături de reformarea sistemului de transferuri, noua legislație a avut ca obiectiv de bază asigurarea reală a autonomiei financiare a autorităților locale și excluderea factorului politic și a elementului arbitrar în relațiile interbugetare.

Modul în care unele direcții de finanțe înțelegeau noua legislație și dorința lor de a păstra controlul asupra autorităților locale diminuau substanțial impactul pozitiv al reformei. O problemă cu care s-au ciocnit unele autorități de nivelul I au fost, încă de la etapa elaborării bugetului pentru anul 2015, acțiunile direcțiilor de finanțe de imixtiune în procesul de adoptare a bugetelor locale care de facto erau lipsite de suport legal.

Legea nu prevede dreptul acestora de a dicta autorităților locale, de a impune operarea modificărilor etc. în procesul de adoptare a bugetelor locale.

Conform legislației în vigoare, autoritățile lo-

cale de nivelul I sunt libere să adopte bugetul, conform priorităților proprii, în condițiile legii (de exemplu, cu respectarea cerințelor privind prioritatea unor cheltuieli etc.). Banii proveniți din transferuri cu destinație generală (de echilibrare), din veniturile proprii, pot fi planificați și cheltuiți, conform necesităților localității și planurilor strategice locale.

O altă problemă ar fi că, de exemplu, cadrul legal stabilește că pentru primii doi ani de acțiune a Legii, pentru acele unități administrativ-teritoriale unde în rezultatul aplicării cadrului legal nou se înregistrează pierderi, în comparație cu situația în care s-ar fi păstrat cadrul legal de până acum, urmează să fie acoperite pierderile. Problema este că modalitatea de determinare a sumei pierderilor este descrisă doar în Nota Metodologică a Ministerului Finanțelor pentru anul 2015.

Iar acea metodologie descrisă în respectiva Notă s-a dovedit a fi destul de ambiguă, pentru mun. Chișinău – anul 2015 este de fapt ultimul an în care au fost prevăzute alocații pentru acoperirea pierderilor. Iar atunci când am avut discuții cu colegii de la Ministerul Finanțelor, la stabilirea indi-

catorilor pentru anul 2015, am avut pe alocuri discuții în contradictoriu dar, ca rezultat, oricum am reușit să obținem alocații la acest capitol. Pentru autoritățile locale, unde implementarea legii a început în 2015, urmează să fie stabilite sumele transferurilor pentru acoperirea pierderilor și pentru anul 2016, aceștia din urmă fiind interesați la stabilirea corectă a transferurilor pentru acoperirea pierderilor.

Cea mai gravă problemă cu care s-au ciocnit pe parcursul anului curent, practic, toate autoritățile publice locale, sunt întârzierile la transferurile cu destinație specială. Or, dacă în lege sunt stabilite termenele pentru alocarea transferurilor cu destinație generală, în două tranșe, pentru cele cu destinație specială nu sunt astfel de precizări. Aceasta creează multiple probleme pe parcursul anului, iar

noi, la nivelul municipiului Chișinău, suntem nevoiți să contractăm chiar și împrumuturi pe termen scurt, astfel încât să nu fie resimțit de angajații din sectorul bugetar al municipiului aceste carențe.

După cum am menționat, ca și oricare altă schimbare, modificările Legii finanțe publice locale au atât părți pozitive cât și mai puțin pozitive.

Chiar dacă am descris unele dintre problemele care au apărut în implementarea Legii, chiar dacă bugetul municipiului Chișinău rămâne a fi „perdant”, consider și în continuare că modificarea Legii finanțelor publice locale poate fi considerată ca un primpas spre schimbări esențiale în sistemul actual al finanțelor publice locale. E un primpas deoarece, fără autonomie financiară nu există autonomie locală. Iar ca să pornești proiecte investiționale pentru câțiva ani înainte ai nevoie de siguranță financiară.

Din partea redacției. Așteptăm și alte opinii ale autorităților publice locale referitor la Legea finanțelor publice locale pentru a elucida particularitățile de implementare a acestei legi, prin care am promova experiența și bunele practici în domeniul respectiv.

Cooperare în interesul comunității

Prima duminică a fiecărei luni, la Ciuciuleni, Hâncești, e zi lucrătoare. Mai mult ca atât. Este ziua când se pune țara la cale, cum se spune în popor. Aceasta mi-a stârnit curiozitatea, ca fiecărui jurnalist, și nu am ezitat să merg în acest sat, despre care auzisem multe lucruri frumoase. Primarul, Gheorghe Grigoraș, îmi explică această situație.

„Consider că este foarte important să întreținem un dialog permanent cu cetățenii, în cadrul căruia îi informăm despre realizările, problemele apărute și despre satul în care locuim și, astfel, să fim cât mai aproape de cetățeni, deoarece orice întrebare nesoluționată la timp devine majoră și dureroasă și pentru conducător, și pentru cetățeni. Numai ascultând și calculând propunerile și doleanțele lor, avem parte de încurajare și susținere, atât la implementare cât și la participare în domeniul economic, cultural, social etc.”

Această practică de comunicare a primăriei cu comunitatea, ce imprimă o plusvaloare cooperării comunitare, a fost un punct forte în re alegerea dlui Grigoraș în funcția de primar pentru al doilea mandat. Dar nu numai atât. Căci, după ce a cutureierat lumea, a revenit acasă, constatând încă o dată că cel mai scump loc din lume este baștina.

„Până a veni la primărie, am activat în serviciul veterinar de stat, supravegheam animalele și sănătatea lor. Am absolvit Institutul Agricol din Odessa, apoi am făcut un an de management în agrobusiness, după aceasta am mers la stagiune în Statele Unite ale Americii, timp de un an și jumătate, același termen mi-a ocupat-o și stagiunea în Italia. Tot în acea perioadă, am vizitat Belgia, Germania, alte țări europene. Aceste vizite mi-au insuflat ferma convingere de a

Gheorghe GRIGORAȘ,
primar de Ciuciuleni,
Hâncești

mă consacra satului natal. Am preluat funcția de primar, cu tot cu datorii, în 2011. Astăzi nu avem datorii și chiar stăm bine la capitolul venituri, ba chiar avem venituri suplimentare de la comercializarea masei lemnoase, datorită fondului forestier pe care dorim să-l extindem, să-l păstrăm și să facem față cerințelor localității”.

Este la începutul celui de-al doilea mandat al său. Realizările din perioada primului mandat au confirmat voința lui de a renaște satul în viziunile sale europene, moderne, fapt apreciat la justa lor valoare de către consăteni.

„În primul rând, pentru că facem parte dintr-o comunitate, în care oamenii sunt foarte apropiați sufletește, am construit două poduri de comunicare între regiunile localității despărțite de afluenții râului Cogâlnic. Construcția podurilor ne-a costat aproape 1,8 milioane de lei, bani investiți din Fondul Ecologic. Aceeași albie a afluenților râului Cogâlnic a fost, recent, curățată în hotarele administrativ-teritoriale, pentru că în anii precedenți acesta inunda mai multe case de locuit din apropiere (inclusiv un obiect social important – grădinița de copii). Am realizat proiectul „Novoteca” cu scopul de a facilita transformarea bibliotecii din localitate într-o instituție comunitară relevantă. Lângă stadionul din sat am amenajat un teren de joacă pentru copii

cu participarea voluntarului din cadrul „Corpul Păcii” Adam Troi, în colaborare cu „ALDAS”, valoarea proiectului – 60000 lei.

În vara anului 2014, cu suportul proiectului „The Moldova Project”, reprezentată de directoarea proiectului, Victoria Moroz, și un grup de voluntari din Marea Britanie, au fost efectuate reparații la casele de locuit a patru familii cu mulți copii care aveau condiții indecente de trai. Am făcut reparație capitală la grădinița de copii și la liceul din Ciuciuleni. Am realizat proiectul de aprovizionare a satului cu apă potabilă, construind apeduct pe un segment de 4,5 km și avem conectați 139 de abonați, numărul fiind în creștere, totalul proiectului constituind 3, 8 milioane de lei.

Și primăria a fost dotată cu tehnică modernă de calcul, cu mobilier necesar pentru crearea condițiilor eficiente de lucru pentru angajați, deopotrivă și pentru confortul locuitorilor comunei.

Pentru ameliorarea stării de degradare a pajiștilor și terenurilor forestiere am implementat proiectul „Ameliorarea managementului vegetației forestiere și pajiștilor comunale din cadrul primăriei Ciuciuleni.”

Localitatea Ciuciuleni a fost selectată în cadrul unui program de dezvoltare locală integrată, în contextul reformei de descentralizare. În cadrul proiectului „Drumuri mai bune – vecini mai buni”, a fost procurat un greder intercomunal la care au participat patru primării, în Ciuciuleni fiind întreprinderea municipală de bază cu serviciu intercomunitar, costul proiectului fiind de aproape un milion de lei.

Am reparat drumul de acces spre primărie a sectoarelor din localitate, variantă albă, finanțat de Bugetul local, raional și republican.

În proces de desfășurare a lucrărilor este reparația capitală a drumului principal de acces spre primărie (cu asfalt), asigurând și o parte cu trotuare și amenajarea canalelor de evacuare a apelor, costul lucrărilor fiind de circa 11 milioane de lei. De curând, am reparat o porțiune de drum ce duce spre cimitir, drum pe care era imposibil de circulat. Au fost efectuate lucrări de extindere a iluminării stradale pe o distanță de 2 km. Totodată, am îmbunătățit accesul populației la serviciul de transport public comunitar prin procurarea unui microbuz, sursa de finanțare (grant) fiind alocată de PNUD.

N-am uitat nici de cultură care este dăinuirea noastră peste timpuri. Așa că am făcut lucrări de reparație capitală a Casei de cultură, unde activează cercuri de dansuri și cântece populare, colective de artiști amatori.

La solicitarea cetățenilor, care au suferit din cauza regimului stalinist, am construit cu forțe comune un monument în memoria victimelor aceluși regim. Am reparat monumentul eroilor căzuți pe câmpurile de luptă în cel de-al Doilea Război Mondial”.

Lista realizărilor ar putea fi continuată, cea mai recentă și mai de valoare fiind inaugurarea în Ciuciuleni a unui Centru multifuncțional, unde este amplasată o casă socială, un serviciu de pompieri, care prestează servicii în patru sate învecinate, și unde antreprenorii locali pot iniția afaceri.

Desigur, strategia de dezvoltare a comunei include noi proiecte și planuri care, cu eforturile comune ale comunității, vor fi realizate după cum s-a format tradiția de aici în ultimul timp, crezul comun fiind într-un viitor european al baștinei.

Ion AXENTI

Primarii orașelor – între provocări și oportunități

În perioada 3-4 septembrie 2015, Proiectul USAID de Susținere a Autorităților Locale din Moldova (LGSP) a organizat întrunirea trimestrială a primarilor de orașe - tradiție începută în 2012.

Primarii celor 32 de orașe-centre raionale au participat activ la acest eveniment, aducând cu sine practicile pozitive și istoriile de succes din localitățile proprii. Participanții, indiferent de culoarea politică și experiența de primar, au pus pe masa de discuții problemele comune ale orașelor. Această întâlnire, prima de după alegerile locale din această vară, a constituit o bună ocazie de a disemina experiența primarilor cu mai multe mandate în scopul însușirii practicilor avansate de către primarii nou-aleși pentru a îmbunătăți situația din comunitățile locale. Astfel, de un interes aparte pentru primari au fost subiectele ce țin de managementul financiar la nivel local, gestionarea patrimoniului, transparența în activitate, implicarea voluntarilor și îmbunătățirea serviciilor publice locale. Fiecare primar a avut ocazia să se pronunțe asupra acestor și altor aspecte, conturând propria viziune și abordare a problemelor locale.

țării privind problemele comune, specifice localităților urbane. Au fost dezbătute intens mai multe aspecte ale managementului la nivel local. Primarii și-au prezentat prioritățile pentru noul mandat, iar unii dintre ei au vorbit și despre realizările obținute în mandatul precedent. Unele dintre aceste realizări au fost posibile cu asistența directă a proiectului LGSP. Un asemenea proiect comun îl reprezintă deschiderea Centrelor de Informare și Prestare Servicii (CIPS) în baza modelului de ghîșeu unic în orașele Sângerei, Orhei și Taraclia. Aceste centre au

parcurs și în alte centre raionale.

Proiectul LGSP a prezentat mai multe instrumente și soluții ce vor fi puse la dispoziția orașelor-partenere pentru sporirea eficienței activității autorităților locale. Până la sfârșitul anului, proiectul LGSP își propune să acorde asistență orașelor-partenere în trei domenii de bază: îmbunătățirea serviciilor publice, managementul financiar și eficiența energetică. Pentru fiecare dintre aceste trei domenii au fost prezentate un șir de acțiuni, care includ sesiuni de asistență tehnică, instruiți și donații de echipament.

Având în vedere problema fragmentării politice la nivel local, o temă de discuție a reprezentat-o și relația dintre primar și consiliul local. Au fost prezentate bunele practici, în acest sens, din SUA și Marea Britanie. De asemenea, Biroul din Republica Moldova al Institutului Național Democrat din SUA (NDI) a propus primarilor propriul portofoliu de acțiuni în vederea consolidării comunicării între actorii locali pentru rezolvarea în comun a problemelor comunităților.

La finele evenimentului, a

avut loc semnarea Memorandumului de Colaborare între Proiectul LGSP și Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), menit să asigure continuitatea acestor întâlniri ale primarilor de orașe și, totodată, promovarea practicilor, instrumentelor, know-how-ului și tuturor produselor elaborate pe parcursul celor 4 ani de activitate ale proiectului LGSP. Acest memorandum va asigura durabilitatea acțiunilor, activităților, instrumentelor și a practicilor implementate de către LGSP în beneficiul comunităților, precum și diseminarea acestora către alte autorități locale interesate. În baza acestui memorandum, urmează a fi constituită Rețeaua Orașelor pentru a reprezenta mai bine problemele și interesele specifice localităților urbane din Republica Moldova.

NOTĂ. Proiectul de Susținere a Autorităților Locale din Moldova (LGSP), finanțat de către USAID, este un program de patru ani destinat autorităților locale din cele 32 de orașe-centre raionale din Republica Moldova. Scopul este de a susține autoritățile locale în elaborarea și implementarea politicilor și a procedurilor care contribuie la buna guvernare, la consolidarea capacităților necesare procesului de descentralizare și la asumarea responsabilităților pentru prestarea serviciilor publice de calitate, într-o manieră transparentă, care ar conduce la creșterea economică și la eficientizarea serviciilor la nivel local. Proiectul contribuie la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor din Republica Moldova prin consolidarea capacităților autorităților publice locale, oferind servicii de mentor, logistică și consultanță pentru o calitate sporită și un acces mai bun la serviciile publice.

Ghenadie VÂRTOS,
coordonator municipal,
Proiectul USAID
de Susținere a Autorităților
Locale din Moldova

Întrunirea trimestrială a primarilor a oferit o platformă de discuție și schimb de experiență pentru aleșii locali din orașele

reprezentând, astfel, modele de succes și pentru alte autorități.

Asemenea Centre urmează a fi inaugurate pe

Regiunea de Nord – lider în implementarea inovațiilor la nivel local

Regiunea de Nord a republicii este lider în implementarea inovațiilor la nivel local. În localitățile din regiune sunt utilizate inovații pentru aprovizionarea cetățenilor cu apă potabilă de calitate, promovarea antreprenorilor din regiune și instruirea tinerilor să gândească deștept, precum și pentru păstrarea vie a tradițiilor strămoșești. Aceste localități din nordul țării au reușit să se remarce prin bune practici ce merită apreciate și multiplicare de autoritățile publice locale din întreaga țară.

APEDUCTE AUTOMATIZATE

Orașul Florești a implementat, în premieră, în Republica Moldova sistemul de monitorizare și automatizare SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition) în procesul de alimentare cu apă potabilă a locuitorilor raionului Florești. Acest sistem inteligent permite dirijarea, monitorizarea și controlul de la distanță a tuturor proceselor de captare și distribuție a apei potabile. Deja au fost date uitării perioadele în care toate procesele erau executate manual de către mașiniștii stațiilor de pompare, iar astăzi doar un singur specialist poate controla întregul proces. Datorită acestui sistem, au fost reduse consumurile energetice cu 25% și micșorate pierderile de apă cu 20%, iar 13 800 de locuitori din orașul Florești și 24 sate din raion au apă potabilă de calitate.

„Această experiență nu este doar utilă, dar și necesară tuturor autorităților publice locale și operatorilor, activitatea cărora ține de livrarea apei potabile. Renovarea și modernizarea sistemului de asigurare cu apă este esențială în creșterea calității vieții comunității, în special în condițiile actuale în care o bună parte din populația rurală nu are acces la servicii centralizate de livrare a apei potabile, iar calitatea serviciilor operatorilor, dar și a apei potabile lasă de dorit”, a menționat directorul întreprinderii „Servicii Comunale Florești”, Grigore Cojocar.

Experiența localităților din raionul Florești este deja practică și în alte sate din regiune. Astfel, întreprinderea „Servicii Comunale Florești” și-a extins serviciile în trei localități din raionul

Soldănești, iar în perspectivă aria de prestare a serviciilor sistemului de asigurare cu apă potabilă de calitate se va extinde și în localitățile din raionul Soroca.

Aceste realizări asigură încrederea finanțatorilor din țările Uniunii Europene privind durabilitatea proiectelor în domeniul aprovizionării cu apă potabilă de calitate, o problemă acută pentru localitățile Republicii Moldova, și disponibilitatea lor de a investi în alte proiecte privind implementarea sistemelor moderne de aprovizionare a populației cu apă potabilă de calitate.

CONCURSURI ANTREPRENORIALE

Întru susținerea și stimularea agenților economici, lansarea mai multor afaceri în localitățile raionului Soroca, precum și pentru promovarea produselor și serviciilor antreprenorilor locali, Consiliul raional a lansat concursul anual „Antreprenorul anului”, care are deja o istorie de aproape un deceniu. La ultima ediție a concursului au fost premiate peste 30 de întreprinderi, printre care SRL „Lefrucom”, „Alfa – Nistru”, producătorul de pâine „Testor”, SRL „Arol etc.”

O atenție deosebită este atrasă inițierii noilor afaceri, îndeosebi de tinerii cu inițiativă. Astfel, numai pe par-

cursul anului 2015 în raionul Soroca au fost lansate peste 60 de noi afaceri cu profil de producție, construcții, comerț, servicii, meșteri populari, tinerii antreprenori fiind cei mai activi participanți ai integrării în societate.

„Prin intermediul acestui concurs, agenții economici din regiune au reușit să-și promoveze activitatea și producția, și-au majorat volumul de producție și salariul angajaților și, totodată, a fost inițiată o colaborare fructuoasă cu întreprinderile din Ucraina și România”, a remarcat, în acest sens, Elena Gumenco, specialist în secția economie din cadrul Consiliului raional Soroca.

Pe lângă faptul că au fost create sute de noi locuri de muncă, sectorul economic tot mai dezvoltat contribuie substanțial și la suplimentarea bugetului local, în conformitate cu prevederile noului sistem al finanțelor publice locale.

PROGRAM TRANSFRONTALIER PENTRU ELEVII ȘI PROFESORI

Profesorii și elevii din comuna Tătărauca Veche, raionul Soroca, au luat parte

la activități (atelier de lucru, școli de vară), dedicate științei și tehnologiei, în cadrul Proiectului transfrontalier „It-science time” („Este timpul științei”), implementat de Programul Operațional Comun România – Ucraina – Republica Moldova. Participarea la acest proiect a evidențiat mai mulți copii talentați cu bune perspective de a se consacra pe viitor în diverse domenii ale științei și tehnologiilor moderne, iar profesorii, de rând cu colegii lor din localitățile acestei regiuni, și-au îmbunătățit metodele de educație menite să stimuleze interesul elevilor pentru știință și inovație.

Proiectul a reușit, astfel, să consolideze relațiile strânse între comunitățile situate în zona transfrontalieră, să sprijine noile inițiative și să stimuleze activitățile care încurajează tinerii să rămână în zona transfrontalieră. Drept rezultat, a fost creat un club transfrontalier de știință și tehnologie și elaborat un ghid pentru profesori despre metodele de stimulare a interesului elevilor pentru știință și tehnologie.

„Prin intermediul acestei practici am reușit să promovăm inovațiile științifice la nivel național și internațional, să îmbunătățim nivelul de cunoștințe în domeniul științei și tehnologiilor și

să stabilim punți de comunicare dintre profesorii și elevii din cele două state vecine”, a menționat, în acest sens, primarul comunei Tătărauca Veche, Liviu Raischi. Pentru implementarea acestui proiect, autoritatea publică locală din comuna Tătărauca Veche a investit 47 mii lei, costul total al proiectului fiind de 160 mii euro.

Proiect al inteligenței artificiale

Un program al inteligenței artificiale a fost ținut secret și dezvoltat vreme de 30 de ani de către compania Cycorp. Este cel mai ambițios proiect de acest gen întreprins vreodată. Compania a

dr. Douglas Lenat, CEO al Cycorp.

Cycorp a avut ca scop codificarea cunoștințelor umane, în așa fel încât computerele să capete un „bun-simt” asemănător oamenilor. În practică, acest lucru înseamnă că niște calculatoare vor fi capabile să primească instrucțiuni vocale, pe care le vor înțelege

anunțat că va face în curând o demonstrație la nivel mondial. Cyc este o inteligență artificială de mare putere care promite să facă toate celelalte programe de până acum, precum Watson al firmei IBM sau Siri al celor de la Apple, care par a fi depășite.

După ample cercetări, compania a decis, în sfârșit, să rupă tăcerea și să ofere mai multe detalii cu privire la activitatea sa. „Fără nicio finanțare externă și fără nicio datorie, pentru prima dată proiectul nostru este suficient de avansat pentru a vorbi despre el”, a declarat

și le vor executa fără a le mai reprograma de fiecare dată.

Spre deosebire de alte inteligențe artificiale care funcționează prin secvențele de linii de cod, Cyc s-a bazat pe modele de calcul avansate, o rețea de neuroni artificiali, astfel că modelul de învățare automată s-a bazat pe datele acumulate. Proiectul pe termen lung a fost inițiat de către Douglas Lenat, profesor la Universitatea Stanford. El s-a alăturat unui consorțiu de cercetare american, denumit MCC, înainte de a crea Cycorp. Proiectul a început în anul 1984, iar munca de 30 de ani se apropie de final.

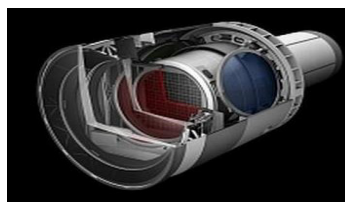
activitatea cerebrală a 28 de voluntari, în timp ce aceștia erau „ademenți” cu bani. Concret, fiecărui voluntar i se dădea, în mod separat, o sumă de bani (care varia de la un individ la altul) și i se oferea posibilitatea de a păstra o parte sau de a o refuza în întregime.

Când li se făcea oferta, s-a observat că tuturor voluntarilor li se activau arii din creier ce au legătură cu bunăstarea - în emisfera dreaptă, partea frontală, însă doar la cei care o acceptau se activa „girusul frontal inferior” stâng. În plus, cu cât acceptau mai mulți bani, cu atât era mai mare activitatea din zona respectivă, situată în apropierea tâmpiei. Potrivit neurologului Li Shu, coordonator

al studiului, constatarea poate arunca o nouă explicație a faptelor de corupție. Studiul ar trebui să continue având ca subiecți politicieni corupți, este de părere un alt expert de la Universitatea din Beijing, Ge Jianqiao. Dacă nu va exista însă o autorizare, în acest sens, venită de la cel mai înalt nivel politic, „niciun institut de cercetări nu va avea curajul să financeze un asemenea proiect”, a afirmat neurologul Cao Jun.

Lupta contra corupției este una dintre prioritățile președintelui chinez, Xi Jinping. În perioada de aproape un an, de când ocupă această funcție, a crescut considerabil numărul anchetelor și condamnărilor pentru fapte de corupție.

Universul integral în fotografii inedite

Noul proiect, care prevede construcția unei camere digitale de 3,2 gigapixeli, care va colecta câteva milioane de gigabytes de date în fiecare an și îi va ajuta pe specialiști să dezlege mai bine tainele Universului, este finanțat de Guvernul SUA.

Camera foto va fi „ochiul” LSST (Large Synoptic Survey Telescope), care, începând cu anul 2022, va începe să fotografieze cerul nopții, de pe un munte din Chile. În decursul a 10 ani, telescopul va detecta mai multe galaxii decât numărul populației globului pământesc și va analiza zeci de miliarde de obiecte. Camera cântărește 3 tone și este de dimensiunea unui autoturism. Datele adunate îi vor ajuta pe cercetători să descopere cum s-a format

galaxia, să vadă exploziile de stele și să înțeleagă mai bine materia și energia întunecată. Aceste elemente compun cea mai mare parte din Univers. Imaginile vor avea o rezoluție atât de mare încât vor fi necesare 1.500 de televizoare high-definition pentru a afișa o singură fotografie. O singură imagine realizată cu această cameră de 3,2 gigapixeli va immortaliza o secțiune de cer de 40 de ori mai mare decât suprafața Lunii.

Camera va dispune de un mecanism care va schimba automat filtrele. Laboratorul SLAC din Menlo Park, California va construi și testa această cameră, un proces care va dura cinci ani. Diverse universități și laboratoare de pe glob vor construi componentele camerei foto „spațiale”. SLAC dezvoltă și baza de date care va stoca datele colectate de telescop, circa 6 milioane GB pe an. Se lucrează deja la senzorii camerei și au fost semnate contracte pentru fabricarea elementelor optice.

Neurologii chinezi explică cauzele corupției

O echipă de neurologi de la prestigioasa Academie de Științe Sociale din China a ajuns la concluzia că o parte a emisferei cerebrale stângi, și anume „girusul

frontal inferior”, are un rol cheie în înclinația către acte de corupție. Persoanele, al căror creier are o activitate mai intensă în acea zonă, sunt mai predispuse la acceptarea mitei sau la deturnarea de fonduri. Descoperirea ar putea deschide calea pentru găsirea unor tratamente pentru aceste probleme.

În cadrul acestui studiu, cercetătorii chinezi au controlat prin rezonanță magnetică

Evaluarea corupției în cadrul ANSA

Centrul Național Anticorupție a inițiat procesul de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), instituție aflată în subordinea Guvernului. În acest sens, un grup de evaluare a riscurilor de corupție a fost instituit în luna septembrie curent și include persoane cu funcții de conducere din cadrul instituției și un expert al CNA, care va instrui și va coordona activitatea grupului.

Activitatea de evaluare a riscurilor de corupție se va finaliza cu elaborarea de către Grupul de lucru a Planului de integritate, document de politici ce va include măsuri concrete de prevenire a corupției în cadrul Agenției.

În procesul de evaluare, specialiștii vor utiliza tehnici precum: analiza actelor normative și a regulamentelor interne de activitate ale subdiviziunilor instituției, de lucru, descrierea și analiza proceselor de lucru, evaluarea practicilor legate de man-

agementul resurselor umane, chestionarea angajaților, evaluarea relațiilor instituției cu publicul, examinarea cazurilor concrete de corupție comise de angajații instituției etc.

ANSA este instituția care asigură garantarea siguranței alimentelor, precum și a calității produselor alimentare, menținerea și ameliorarea bunăstării animalelor și stării fitosanitare, întreținerea unui sistem de măsuri statale menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor, inofensivitatea produselor alimentare și a materiei prime, obținute ca rezultat al prelucrării lor.

Reamintim că Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28.07.2008, iar Centrului Național Anticorupție îi revine misiunea de a asigura desfășurarea evaluării riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice prin instruire și consultare, monitorizare și analiză a datelor referitoare la evaluarea riscurilor de corupție, precum și coordonarea elaborării și executării planurilor de integritate.

Dosarul licitațiilor trucate

Omul de afaceri, învinuit în dosarul licitațiilor trucate, va rămâne în arest încă 20 de zile. Este decizia Judecătoriei Buiucani după ce procurorii au cerut prelungirea mandatului de arestare pe numele acestuia cu 30 de

zile. Acesta se va afla în continuare în spital pe motive de sănătate.

Menționăm că urmărirea penală în dosarul licitațiilor trucate se apropie de final. Printre ultimele acțiuni ale anchetatorilor și procurorilor a fost efectuarea expertizei contabile care a dat răspuns la mai multe întrebări legate de sumele contractelor de achiziție încheiate între instituțiile medicale și doi agenți economici, sumele încasate de câștigătorii licitațiilor, dar și diferențele dintre cea mai mică ofertă de preț și cea câștigătoare.

La această etapă, peste 60 de persoane, cu diferite statute procesuale, figurează în dosarul licitațiilor trucate.

Dintre acestea în jur de 20 sunt deja puse sub învinuire, iar aproape 40 au statut de bănuț.

Procurorii urmează să întocmească rechizitoriul și să transmită dosarul în instanță.

Amintim că în luna aprilie, 16 conducători de diferit rang ai instituțiilor medicale din țară, printre care un fost ministru, au fost reținuți de CNA și procurori.

Aceștia sunt învinuiți de abuz în serviciu și luare de mită în cazul licitațiilor aranjate pentru achiziționarea echipamentelor medicale, prin care statul a fost prejudiciat cu zeci de milioane de lei.

Procuror și avocat - complici în corupție

Un procuror din Ceadr-Lunga, împreună cu un avocat, sunt bănuți de comiterea actelor de corupție. Acum ei riscă ani grei de închisoare,

În luna iulie, Procurorul General al Republicii Moldova a dispus pornirea unei cauze penale în baza materialelor acumulate de anchetă, conform cărora procurorul ar fi pretins 24 mii de euro de la trei persoane condamnate condiționat pentru o infracțiune gravă. În schimbul acestei sume, procurorul se

angaja să nu conteste sentința în instanța superioară. Baniile urmau să ajungă la procuror prin intermediul avocatului unuia dintre condamnați.

În prezent, bănuții sunt reținuți și urmează să fie finalizată ancheta.

Statistica corupției

Instituțiile de drept au pornit 425 de cauze penale, în primele șase luni ale acestui an, pentru infracțiuni de corupție și abuz de serviciu. Numărul acestora a crescut cu opt față de aceeași perioadă a anului trecut.

Potrivit Procuraturii Generale, cele mai multe cauze penale au fost inițiate pentru depășirea atribuțiilor de serviciu, abuz de putere sau de serviciu, corupere pasivă și trafic de influență.

Dintre 114 persoane, pe numele cărora au fost pronunțate sentințe, **93 au fost condamnate. Jumătate dintre cei pedepsiți au scăpat cu amendă. 18 au fost condamnați la închisoare cu suspendare, iar 9 - la pușcărie cu executare.**

Potrivit unui raport al Transparency International, întocmit anul trecut, Moldova se clasa pe locul 103 din 175 de țări, în ceea ce privește Indicele de Percepție a Corupției.

VALUL LUI TRAIAN

**„Ce de-a lucruri n-ar ști să povestească de-ar avea grai ruinele acestea?
Când te gândești c-a fost atâta viață aici... inimi care s-au iubit, ochi
care-au plâns, viteji care și-au vărsat sângele pe zidurile acestea...”**

Al. Vlahuță

Aceste gânduri ale lui Alexandru Vlahuță se referă și la Valul lui Traian, mai exact, la Valurile lui Traian, care sunt un complex de fortificații ce se găsesc pe teritoriul României, Republicii Moldova și al Ucrainei.

Acestea au fost construite în diferite perioade ale epocii antice târzii și ale epocii medievale timpurii. Pe teritoriul Republicii Moldova se găsesc două fragmente importante ale acestei fortificații, numite „Zidul de Sus” și „Zidul de Jos”.

Valul lui Traian „de Sus” reprezintă o fortificație din perioada antică târzie, este atribuită regelui goților Greuthungi, din secolul al IV-lea, și, cel mai probabil, a fost construit pentru apărarea frontierei de năvălirile hunilor. Traversază teritoriul Republicii Moldova de la râul

Prut până la Nistru, de la orașul Leova până în preajma orașului Tighina, pe lângă satele Troian, Ialpușeni, Caracui, Sărățica Nouă (raionul Leova), Pervomaisk, Grădiște, Coștangalia, Satul Nou (raionul Cimișlia), Ciuflești, Baimaclia, Sălcuța, Marianovca-de-Sus, Zaim, orașul Căușeni, Chircăiești (raionul Căușeni), satele Copanca și Chițcani. Lungimea lui este de aproximativ 120 km, înălțimea inițială varia între 3-4 m, lățimea – 10-15 m, fiind secundat de un șanț săpat spre nord, adânc de 2-3 metri.

Valul lui Traian „de Jos”, conform unor estimări, a fost construit în jurul secolului al III-lea de către regele vizigoților, Athanaric, și se întinde pe o distanță de 125 km de la localitatea Vadul lui Isac, din raionul Cahul, până la limanul Sasic din Ucraina.

Termenul „val” provine din limba latină de la cuvântul „vallum”. Prin noțiunea de val se

înțelege acel tip de fortificații, care se constituie dintr-o ridicătură continuă de pământ, de obicei, cu un șanț în partea exterioară, folosită în sistemul Limes (hotar). Tot prin noțiunea de „val”, se identifică întăriturile prelungi de pământ care marchează limitele unor teritorii.

Înălțimea lor la etapa actuală nu depășește 1,5-3 metri. Conform tradiției, există opinia că Valurile lui Traian sunt vestigiile construcțiilor defensive din epoca împăratului Traian, sau linia de demarcare dintre romani și așa-numita „Barbaricum” (lumea „barbară”, neromană).

Apărarea teritoriului din sudul Moldovei ocupa un loc primordial în cadrul politicii defensive imperiale de la Dunărea de Jos. Importanța asigurării

controlului roman în zonă rezidă în necesitatea „protejării” culoarului dintre Carpați și Dunăre, zona predilectă a atacurilor îndreptate împotriva Imperiului, a punctelor de îmbarcare de pe litoralul nord-pontic și, nu în ultimul rând, din considerente economice. Principiile strategice arătate sunt puse în practică din a II-a jumătate a secolului I d. H., prin tendințele de extindere a limes-ului moesic către nordul Mării Negre și de transformare a acesteia în mare nostrum.

Fiecare dintre D-voastră, călătorind prin sudul Moldovei, puteți admira aceste vestigii, parte a istoriei antice și medievale timpurii a țării noastre.

Rectoratul, comitetul sindical, corpul profesoral-didactic și angajații Academiei de Administrare Publică exprimă sincere și profunde condoleanțe dnei Maria STRECHII, director al Departamentului învățământ superior, în legătură cu decesul tatălui său,
Chiril STRECHII.
Dumnezeu să-l odihnească în pace cu drepții.

Abonarea 2016

S-a început abonarea pentru anul 2016 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC,”** publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul **„Funcționarul public”** apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef Secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Luminița BOICIUC - redactor
Vitalie NICA - redactor, designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.
Dat la tipar 15.09.2015

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică.